

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta: Oppilas- ja opiskelijahuolto

Mistä on kyse:

Laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta kirjataan oppilas- ja opiskelijahuoltoon liittyen seuraavasti: ”Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan kunta järjestää osana oppilas- ja opiskelijahuoltoa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon. Uudistuksen yhteydessä kouluterveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit siirtyvät maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntiin. Tämä tarkoittaa, että valtaosa kunnan peruspalvelujen valtionosuusmomenteilla nykyisin olevista oppilashuollon valtionosuuksista siirtyy maakuntiin (sosiaali- ja terveystoimen osuus). Kunnille jää kuitenkin edelleen organisointi ja yhteensovittamistehtäviä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin liittyen. Toiminta on pystyttävä yhteen sovittamaan maakuntien kanssa palvelujen (terveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit) järjestämiseksi kouluissa. Lähtökohtana on, että palveluita järjestetään lähipalveluna eli kouluissa. Valtionosuuksien laskennan kustannuspohjissa oppilas- ja opiskelijahuollon kustannukset ovat jo valmiiksi jakautuneet opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kustannuksiin.”

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki koskee perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettussa opetuksessa olevan oppilaan sekä lukiolaissa (629/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitettussa koulutuksessa olevan opiskelijan oikeudesta opiskeluhuoltoon.

Sivistystyönantajien kanta:

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisvastuuta ei tule siirtää maakunnille.

Nykymalli, jossa koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus vastata opiskeluhuollon järjestämisestä itse, mutta kunnalla on velvollisuus järjestää palvelut, on todettu toimivaksi ja se tulee siten säilyttää. Järjestämisen käytännöt sekä yhteistyön mallit, taso ja toimivuus kunnan ja koulutuksen järjestäjien välillä vaihtelevat järjestäjittäin. Koulutuksen järjestäjät ovat keskenään erilaisia ja käytännöissä on myös alueellisia eroja. Yksilöllisten ratkaisumallien tulee olla mahdollisia myös jatkossa.

Perustelut:

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut ovat kehittyneet omiksi, terveydenhuollosta irrallisiksi toimenkuvikseen. Keskeistä psykologien ja kuraattoreiden työssä on sen ennaltaehkäisevä luonne. Ennaltaehkäisevän työn onnistumisen edellytyksiä ovat mm. oppilaitoksen ja toiminta-alueen hyvä tuntemus ja moniammatillinen yhteistyö, jota johdetaan koulutuksen / opetuksen järjestäjän tasolla. Käytännössä tämä toteutuu parhaiten silloin, kun koulutuksen järjestäjä voi itse päättää palveluiden toteuttamistavasta.

Yhteisöllistä ja yksilöllistä työtä ei voi käytännössä hallituksen esityksessä mainitulla tavalla erottaa. Työn suunnittelu, ohjaus ja kehittäminen edellyttävät, että opiskeluhuollon ammattilaiset työskentelevät osana oppilaitosta. Tätä puoltaa myös se, että iso osa psykologien ja kuraattoreiden työstä määritellään opetustoimen lainsäädännössä.

Vastuiden hajottaminen osin maakunnalle ja osin kunnalle voi johtaa epäselvään vastuunjakoon ja lisätä riskiä epäselvistä johtosuhteista. Tämä puolestaan voi aiheuttaa sekaannusta kuraattorien ja psykologien tehtävien hoidossa ja siten heikentää yksittäisen oppilaitoksen oppilashuollon toimivuutta.